

Rigsdagstidende.

1850. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 90.

27de Møde.

Livsagen den 5te Marts.

(Forts.)

Mourier (fortsat): Det ene Hensyn ligesaa vel som det andet maatte tages med i Beregning, og er taget i Betragtning, ikke af en Enkelt, men af alle forstandige Mænd, som indløde sig i deslige Handeler, og det igjennem en Række af henved 200 Aar. Dette er efter min Opfattelse Sagens egentlige Kjerne; og derfor er det, at Lovgivningen ikke kan sætte dette Hensyn tilside uden at krænke Retfærdigheden. Den næstsidste ærede Taler (Damgaard) har med megen Styrke udtalt sig for, at her ikke var noget egentligt Retskrav; nu vel! men den Tanke, jeg nu har udført, har han ligeledes udtalt, og, jeg indrømmer det, bedre end jeg kunde udtale den, saa at mine Ord ved Siden af hans kunde synes at være overflødige. Jeg kan saaledes aldeles henholde mig til ham. Jeg tør maaskee da ogsaa haabe, at den ærede Taler vil fritage mig for nærmere at gaae ind paa, hvad han yttrede om Stavnbaandet og Børnepligten; thi han erkjendte jo selv, at Tilfældene vare fra Grunden af forskjellige; de gik ad forskjellige Bete og førte til forskjellige Maal. Ved Stavnbaandets Løsning var der Spørgsmaal om at udslette en Forskjel, som var en Krænkelse, en Træden under Fødder af de helligste Menneskerettigheder, mens her nu kun er Spørgsmaal om en ligefrem Realitet, om en Værdi, som er i Handel og Wandel og kan være Gjenstand for Erstatning. Noget anderledes forholdt det sig vel med Børnepligtens Almindeliggjørelse; men der var dog Tale om en personlig Forpligtelse, om Opfyldelsen af et helligt Kald for enhver vaabendygtig dansk Mand til at deeltage i Fædrelandets Forsvar; det var et ganske andet Standpunkt, end det, vi nu staae paa. Dog — det er overflødige Ord ligeoverfor den ærede

Taler; thi, som sagt, i Sagen selv ere vi jo enige.

Jeg maa imidlertid, inden jeg gaaer videre, tillade mig at dvæle nogle Minutter ved et Punkt, som er af for stor Bigtighed, til at jeg ganske tør forbigaae det, og som endnu idag med megen Styrke er blevet fremhævet. Man har nemlig sagt, at den omhandlede Skatte-moderation er knyttet til Godseiernes Forpligtelse til at indestaae for Skatterne af Fæstegodset, og der skal altsaa Intet være til Hindrer for, at lade Skattelettelsen bortfalde, naar ligeledes Godseierne fritages for denne Forpligtelse. En æret Taler (Monrad) har allerede med Rette gjort opmærksom paa, at dette ikke gaaer an; den Bei, som det vilde føre os ind paa, vilde være en slet Bei; thi den Tanke, hvorpaa et saadant Forslag hviler, er principløs, efterdi det maa være Eieren, der skal hæfte for Skatterne af sin Eiendom, og, saalange Fæsteforholdet bestaaer saaledes, som det nu bestaaer, gaaer det derfor ikke an at lægge Forpligtelsen til at svare det Offentlige for Skatterne directe paa de vedkommende Fæstere (En Stemme: Det skeer dog). Men det er overhovedet ingen berettiget Forudsætning, at Skattelettelsen ubetinget knytter sig til den ommeldte Forpligtelse. Jeg vil bede de Herrer at tilbagefalde i Erindringen, hvad der i Landbo-commissionens Betænkning er yttret Side 5—6; hvor det er paavist, at Skattelettelsen ingenlunde saaledes er knyttet til hiin Forpligtelse for Godseierne, at man kunde sige, at den var betinget af, at denne Forpligtelse vedblev, og jeg skal blot fremhæve, hvad der vil være Dem Alle bekendt, at det ikke er Godseiere alene, der ere i Besiddelse af privilegeret Hartkorn, men at derimod Skattebeneficiet tilkommer en Mængde Hovedgaarde, fra hvilke Bøndergodset, i Henhold til de kongelige Resolutioner af 1784, 1785, 1791 og 1800, er bortsolgt til fuldkommen Eiendom, ligesom der ogsaa trindt-